

ΟΜΙΛΙΑ
ΤΗΣ Α.Θ.ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΙΝ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝ ΤΩΙ ΜΕΓΑΡΩΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
(Παρασκευή, 16 Μαΐου 2008)

Μακαριώτατε,
Ίερώτατοι,
Έξοχώτατοι,
κύριε Πρόεδρε τῆς Οικονομικῆς καὶ Κοινωνικῆς
Έπιτροπῆς Ἑλλάδος,
ἀγαπητοὶ παρόντες,

Χαράν πολλήν αισθανόμεθα ὡςάκις καλούμεθα νά παραστῶμεν καὶ νά ὀμιλήσωμεν εἰς ἐκδηλώσεις ἀφορώσας εἰς τό φυσικόν περιβάλλον, ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ ὁποίου διηνεκῶς προσεύχεται καὶ ἀόκνως ἐργάζεται ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Δημητρίου, ὅστις καὶ καθιέρωσε τήν 1^{ην} Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέραν ἀφιερωμένην εἰς τήν προσευχήν ὑπέρ τῆς διαφυλάξεως τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἀπό τῶν ἀρχῶν μάλιστα τῆς δεκαετίας τοῦ 1990 τό ἐνδιαφέρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριαρχείου ἐστράφη εἰς περιβαλλοντικά θέματα ἀπτόμενα τῆς προστασίας τοῦ θαλασίου χώρου καὶ τῶν ὑδατίνων ἐν γένει πόρων. Ἡ ἡμετέρα Μετροίτης ἔθεσεν ὑπό τήν αἰγίδα αὐτῆς καὶ παρέστη εἰς σειράν συμποσίων πραγματοποιηθέντων εἰς εὐαισθήτους περιοχάς τοῦ πλανήτου, ὡς τό Αἰγαῖον Πέλαγος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος, αἱ θάλασσαι Ἀδριατική καὶ Βαλτική, ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὠκεανός, οἱ ποταμοὶ Ἀμαζόνιος καὶ Δούναβις.

Στόχος τῶν Συμποσίων τούτων ἦτο ἡ κατανόησις τῶν ἐπιτοπίων προκλήσεων καὶ προβλήματων ἀλλά καὶ ἡ ἀνάδειξις

συνόλου τοῦ πλέγματος τῶν ἰσορροπιῶν καί τῶν ἀξιῶν πού συνιστοῦν τήν σημερινήν οἰκολογικήν κρίσιν. Ἀποτέλεσμα τῆς προσπαθείας ἡμῶν ταύτης ἦτο νά ἀναπτυχθῇ γόνιμος καί δημιουργικός διάλογος μεταξύ θρησκευτικῶν καί πολιτικῶν ἡγετῶν, ἐπιστημόνων καί περιβαλλοντολόγων, ὁ ὁποῖος καί ἀνέδειξε τήν ἀνάγκην ἀναπτύξεως κοινῶν δράσεων ἀποσκοπουσῶν, κατ' ἀρχήν, εἰς τήν εὐαισθητοποίησιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐπί τῆς ἀδηρίτου ἀνάγκης λήψεως μέτρων διά τήν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζωτικῆς δια τὸ μέλλον τοῦ πλανήτου θέματος τούτου. Ἡ εὐρεῖα δέ κοινολόγησις διά τοῦ γραπτοῦ καί ἠλεκτρονικοῦ Τύπου τῶν πορισμάτων τῶν Συμποσίων τούτων ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, πρωτοστατοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, νά καταστῇ μία ἐκ τῶν κυρίων ἐταίρων τοῦ οἰκολογικοῦ προβληματισμοῦ, εἰσφέρονσα μίαν οὐσιαστικήν πνευματικήν καί ἠθικήν διάστασιν εἰς τήν περαιτέρω καλλιέργειαν αὐτοῦ.

* * *

* *

*

Ὑπό τό φῶς τῶν ἀνωτέρω μεθ' ἱκανοποιήσεως πληροφορούμεθα τάς σημαντικές προσπαθείας τάς ὁποίας καταβάλλει ἡ «Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλλάδος» πρὸς διεξαγωγήν κοινωνικοῦ ἐν γένει διαλόγου διά τήν γενικήν πολιτικήν τῆς χώρας καί ἰδίως διά τάς κατευθυντηρίους γραμμάς τῆς οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς πολιτικῆς καί τήν διατύπωσιν γνώμης ἐπί τῶν νομοσχεδίων καί τῶν σχεδίων νόμων πού παραπέμπονται εἰς αὐτήν, προσπαθείας ἀφορώσας καί εἰς τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος. Μετά ἰδιαίτερας ὅμως χαρᾶς ἐγενόμεθα γνῶσται τῆς ὑπό τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἀναληφθείσης πρωτοβουλίας, ἤδη ἀπό τοῦ Ἰουνίου παρελθόντος ἔτους, διά τήν ἔκφρασιν κοινωνικοῦ προβληματισμοῦ καί ἐπί τοῦ περιβαλλοντικοῦ θεματολογικοῦ τριπτύχου «Κλιματική ἀλλαγὴ», «Χωροταξία καί Πολεοδομία» καί «Προστασία τῆς

Φύσεως», διό και ἀσμένως ἀνταπεκρίθημεν εἰς τήν πρόσκλησιν τοῦ Ἐλλογιμ. κ. Χρήστου Πολυζωγοπούλου, Προέδρου αὐτῆς, ὅπως καταθέσωμεν τήν συμβολήν ἡμῶν εἰς τήν προσπάθειαν ταύτην εἰς τήν ὁποίαν χωροῦμεν διά τῶν κάτωθι σκέψεων ἡμῶν:

* * *
* *
*

«Ἡ κλιματική ἀλλαγὴ»

Μέ τήν ἀνατολήν τῆς τρίτης χριστιανικῆς χιλιετηρίδος, περιβαλλοντικά προβλήματα -ὑποφώσκοντα ἤδη ἀπό τοῦ παρελθόντος 20οῦ αἰῶνος- ἐνεφανίσθησαν πλέον ὀξύτατα, διό και ἀπησχόλησαν ἀμέσως και ἀποσχολοῦν τήν διεθνή κοινήν γνώμην. Τό φαινόμενον τοῦ θερμοκηπίου εἶναι πλέον ἐμφανές. Ἡ αὔξησις τῆς παρουσίας ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ σειρᾶς ὅλης ἐπικινδύνων ἀερίων ἀποτελεῖ νέον, σοβαρώτατον κίνδυνον διά τόν πλανήτην μας, καθώς ἡ ἔνεκα τούτου μετρήσιμος ἀλλαγὴ τοῦ κλίματος συνιστᾷ πραγματικότητα ὀρατήν. Ἡ ἐπερχομένη και ἐπιταχνομένη κλιματική αὕτη ἀλλαγὴ θά προκαλέσῃ δυσκόλως ἀναστρεψίμους ἐπιπτώσεις εἰς τήν ἐπί γῆς ζωὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλά και εἰς πάντας τούς ζῶντας ὀργανισμούς και εἰς τήν ἐν γένει βιοποικιλότητα τῆς Γῆς.

Δέον πρός τοῦτο νά σημειωθῇ ὅτι αἱ προβλεπόμεναι ἐπιπτώσεις – και εἰς αὐτό τοῦτο τό ἐνδεχόμενον μιᾶς μικρᾶς ἀλλαγῆς τῆς μέσης θερμοκρασίας τοῦ πλανήτου- θά προκαλέσουν μεγάλην ἀστάθειαν τοῦ κλίματος, αὔξησιν τῶν ἀκραίων καιρικῶν φαινομένων (καυσῶνων, ξηρασίας, πλημμυρῶν, θυελλῶν), τῆξιν τῶν παγετώνων εἰς τήν Ἀρκτικήν και Ἀνταρκτικήν ἀλλά και εἰς τούς περισσοτέρους ὀρεινοὺς ὄγκους (Ἰμαλαΐα, Ἄλπεις, Κιλιμάντζαρον), ἀνοδον τῆς στάθμης τῆς θαλάσσης, δραματικᾶς ἀλλαγᾶς εἰς τά θαλάσσια και χερσαῖα οἰκοσυστήματα διά τῆς μαζικῆς ἐξαφανίσεως εἰδῶν ἐκ τῆς χλωρίδας και τῆς πανίδας, ἐπικίνδυνον ἐξάπλωσιν

τροπικῶν ἀσθενειῶν καί πανδημιῶν, ἐρημοποίησιν μεγάλων ἐκτάσεων καί εἰς αὐτό τοῦτο τό βόρειον τμήμα τῆς Μεσογείου.

Ὅμοίως δραματικάί θά εἶναι καί αἱ ἐπιπτώσεις εἰς δευτερογενές ἐπίπεδον. Αἱ κλιματικάί ἀλλαγαί προβλέπεται νά μειώσουν τούς ὑδατίνους πόρους, γεγονός πού θά ἔχη δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις εἰς τήν γεωργίαν καί τήν παραγωγήν τῶν προϊόντων διατροφῆς καί θά προκαλέσῃ αὐξησιν τοῦ κόστους ζωῆς καί μείωσιν τοῦ διαθέσιμου ὕδατος διά τās ἀνθρωπίνας ἀνάγκας. Ἡ ἀνοδος τῆς στάθμης τῶν θαλασσιῶν ὑδάτων ἐκ τῆς τήξεως τῶν πάγων θά ἐπιτείνῃ τήν ταλαιπωρίαν τῶν παρακτίων πτωχοτέρων, κυρίως, χωρῶν, καί ἀφεύκτως θά ὀδηγήσῃ εἰς μαζικάς μετακινήσεις πληθυσμῶν πρὸς πλέον εὐνοημένας, κλιματολογικῶς, περιοχάς τῆς Γῆς. Αἱ μεταναστεύσεις αὗται ἐνδέχεται νά προξενήσουν περιφερειακάς ἢ καί τοπικάς συγκρούσεις μέ ἀποτέλεσμα τήν ἀποσταθεροποίησιν τῆς παγκοσμίου ἰσορροπίας καί ἀσφαλείας.

Βεβαίως, κατά τό «οὐδέν κακόν ἀμιγές καλοῦ», ἡ εἰς πρῶτον, εὐτυχῶς, στάδιον ἐμφανιζομένη κατάστασις αὕτη ἔχει καί θετικάς πτυχάς. Πρώτη καί κυρία εἶναι ἡ εἰς παγκόσμιον ἐπίπεδον ἐπιστημονική συναίνεσις διά τὰ αἷτια τοῦ προβλήματος καί τὰ ἀπαραίτητα μέτρα τὰ ὅποια πρέπει νά ληφθοῦν διά τήν ἀντιμετώπισίν του. Ἡ διεθνῆς ὁμάς τῶν Ἕνωμένων Ἐθνῶν διά τήν κλιματικήν ἀλλαγὴν, ἀριθμοῦσα πλέον τῶν χιλίων ἐπιστημόνων, παρουσιάζει ὁμοφώνους γνωματεύσεις καθ' ἃς ἡ παρατηρουμένη κλιματική ἀλλαγὴ ὀφείλεται εἰς μέγαν βαθμόν εἰς τās ἀνθρωπίνας δραστηριότητας, ἐλαχίστων ὄντων τῶν ἀποπειρωμένων νά ἀνατρέψουν αὐτάς.

Εἰς τό ἐπίπεδον τῶν κρατικῶν καί τῶν πολιτικῶν ἡγεσιῶν αἱ σχετικάί διαδικασίαι κινοῦνται δι' ἀργῶν ρυθμῶν, δύνανται ὅμως νά χαρακτηρισθοῦν ὡς θετικάί καθὼς ἀποσκοποῦν εἰς τόν περιορισμόν τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας κατά δύο μόνον βαθμούς τῆς κλίμακος Κελσίου. Βεβαίως δέν ἔχει ἐπιτευχθῆ εἰσέτι συμφωνία ὡς πρὸς τὰ ἐνδεδειγμένα νά ληφθοῦν μέτρα ὥστε νά ἐπιτευχθῆ ὁ ἀνωτέρω περιορισμός,

ἀλλά καί ὡς πρὸς τὴν κατανομὴν τῶν ἀπαιτουμένων οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐπιβαρύνσεων μεταξύ τῶν διαφόρων χωρῶν. Θετικόν, ἐν τούτοις, τυγχάνει τό γεγονός ὅτι καί εἰς λίαν ἐπιφυλακτικὰς ἐν προκειμένῳ χώρας ἀναλαμβάνονται σημαντικαὶ δράσεις διὰ τόν περιορισμόν τοῦ φαινομένου τοῦ θερμοκηπίου εἰς ἐπίπεδον νομῶν, πόλεων καὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων.

Ἀξιοσημείωτος τυγχάνει καὶ ἀποτελεσματικὴ ἢ συμβολὴ τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν, ἐνῶ εὐρεῖα τυγχάνει ἢ ἐπὶ τοῦ θέματος συνειδητοποίησις τῶν ἀνθρώπων εἰς πλείστους γεωγραφικούς χώρους τοῦ πλανήτου μας. Τό γεγονός αὐτό, ἀφ' ἑνός μὲν ἀυξάνει τὴν πίεσιν πρὸς τὰς πολιτικὰς ἡγεσίας διὰ τὴν λήψιν ἀποφασιστικῶν μέτρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος, ἀφ' ἑτέρου δέ καθιστᾷ εὐκολωτέραν τὴν ἐφαρμογὴν των.

Πρέπει ὅμως νὰ λεχθῆ, διὰ λόγους ἀντικειμενικότητος, ὅτι καί ἐάν ἀκόμη ληφθοῦν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῶν εἰδικῶν προτεινόμενα μέτρα, θὰ ἀπαιτηθοῦν πολλαὶ δεκαετίαι διὰ νὰ περιορισθῆ τό φαινόμενον τοῦ θερμοκηπίου καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ ἡ κλιματικὴ ἰσορροπία τῆς Γῆς.

Τό κρίσιμον ὅμως θέμα τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς δεόν νὰ θεωρηθῆ καὶ ἐξ εὐρυτέρας σκοπιᾶς. Συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, τό φυσικόν περιβάλλον ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς Δημιουργίας, ἄρα εἶναι καὶ αὐτό ἱερόν. Διὰ τόν λόγον αὐτόν ἡ καταστροφή καὶ ὑποβάθμισις του συνιστᾷ πρᾶξιν ἱερόσυλον καὶ ἀμάρτημα, ὀφειλόμενον εἰς τὴν περιφρόνησιν τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ.

Τό ἀνθρώπινον γένος εἶναι καὶ αὐτό μέρος τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἔλλογος φύσις του καὶ τό δοθέν αὐτῷ αὐτεξούσιον παρέχουν εἰς τόν ἄνθρωπον ἰδιαίτερα προνόμια ἀλλά καὶ σαφεῖς ὑποχρεώσεις. Διὰ τῆς θείας παραινέσεως «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάσσειν» (Γεν. β' 16) ἀπέκτησεν ὁ ἄνθρωπος τό δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῖ λελογισμένως τό φυσικόν περιβάλλον διὰ τὴν ἐπιβίωσίν του, ἀλλά καὶ νὰ τό μεταβάλλῃ (μέσω τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῆς ἐξορύξεως μεταλλευμάτων, τῆς δομήσεως κλπ) διὰ νὰ

βελτιώνη τήν ποιότητα τῆς ζωῆς του. Δυστυχῶς, ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία παρέχει πλείστα ὅσα παραδείγματα καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, καθ' ἃ ἡ χρῆσις καί διαφύλαξις τῶν φυσικῶν πόρων μετετράπη εἰς ἄφρονα ἐκμετάλλευσιν καί συχνάκις εἰς ὀλοσχερῆ καταστροφὴν των, ὅπερ προεκάλεσεν εἰς τό παρελθόν καί τήν πτώσιν μεγάλων πολιτισμῶν. Χαρακτηριστικόν παράδειγμα ἡ ἀποψίλωσις τῶν δασῶν καί ἡ συνακόλουθος ἐρημοποίησις μεγάλων τμημάτων τῶν παρακτίων περιοχῶν τῆς Μεσογείου.

Διάπυρος τυγχάνει ἡ εὐχή τῆς ἡμετέρας Μετριότητος ὅπως αἱ ἐκτεταμέναι καταστροφαί ἐκ τῆς ἀδηφάγου λαίλαπος τοῦ πυρός εἰς τήν Πελοπόννησον καί τήν Εὐβοίαν τό παρελθόν θέρος, σχοῦσαι πολλά ἀνθρώπινα θύματα, μὴ ἐνταχθοῦν εἰς τό πλαίσιον τοῦτο καί μὴ ἐπαναληφθοῦν.

Τυγχάνει πάντως λυπηρόν τό γεγονός ὅτι -ἰδιαίτερος εἰς τόν χῶρον τῆς Μεσογείου- καί παρά τὰς διεθνεῖς συμβάσεις, τήν ἐθνικήν καί τήν Εὐρωπαϊκὴν Κοινοτικήν νομοθεσίαν, τὰς πολιτικὰς διακηρύξεις καί τὰς προσπάθειας τῶν ἀρμοδίων φορέων, παραμένουν ἀνεπίλυτα περιβαλλοντικά προβλήματα ὡς ἡ μόλυνσις καί ἡ ὑπερβολικὴ ἀντλησις τῶν ἐπιφανειακῶν καί ὑπογείων ὑδάτων, ἡ ἀποξήρασις τῶν ὑγροτόπων, ἡ διάβρωσις ἐδαφῶν καί ἀκτῶν, ἡ ἐρημοποίησις τῶν θαλασσῶν λόγω τῆς ὑπεραλιεύσεως, ἡ ρύπανσις τοῦ ἐπιγείου χώρου ἐκ τῆς ἀνεξελέγκτου ρίψεως ἀπορριμάτων, ἡ ὑπερβολικὴ δόμησις εἰς τὰς παρακτίους ζώνας καί ἰδιαίτερος εἰς τὰς νήσους, κλπ.

Τὰ προβλήματα αὐτὰ ὑποβαθμίζουν τό φυσικόν περιβάλλον καί συχνάκις παρακωλύουν τὰς φυσικὰς διεργασίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τήν υἰγιάν τοῦ ἀνθρώπου καί διὰ τήν ζωογόνον ἀνάπτυξιν τῶν δυνατοτήτων του ὥστε νά προσφέρῃ ὑπηρεσίας λυσιτελεῖς διὰ τό κοινωνικόν σύνολον. Αποβαίνουν, ἐπομένως, εὐθέως εἰς βάρος τοῦ ἑτέρου τμήματος τῆς Δημιουργίας, δηλαδή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὀδηγοῦντα εἰς ἓνα παρανοϊκόν φαῦλον κύκλον.

* * *

* *

*

«Ἡ τάξις ἐν τῷ χώρῳ»

Ἐκ τῶν φυσικῶν ὄρων, εἷς ἐκ τῶν σημαντικότερων εἶναι ὁ χῶρος, ἀπαραίτητος καί διὰ τήν διατήρησιν τῶν οἰκοσυστημάτων καί τῆς βιολογικῆς ποικιλότητος, ἀλλά καί δι' ὅλας σχεδόν τάς ἀνθρωπίνας δραστηριότητας. Ἐπειδή ἡ διαθεσιμότης του εἶναι περιορισμένη, συχνάκις αἱ ἀνθρώπιναι ἀνάγκαι χρήσεως τοῦ χώρου ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν μετὰ τῶν στόχων διαφυλάξεως τῆς φυσικῆς καί πολιτιστικῆς κληρονομίας, κυρίως εἰς βάρος τῆς δευτέρας. Ἡ σύγκρουσις ἐπιτείνεται ἐκ τῆς ἀλλαγῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ χώρου οὐχί μόνον ὡς μέσου καλύψεως τῶν θεμιτῶν καί πραγματικῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν, ἀλλά καί ὡς μέσου πλουτισμοῦ ἢ ἐπιδείξεως εἰς τάς πλουσιωτέρας κοινωνίας.

Τό πρόβλημα καθίσταται ἐντονώτερον ἐν Ἑλλάδι, ἡ ὁποία εἶναι μία χώρα περιέχουσα ἐντός τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς ἐκτάσεως μεγάλα ὄρεινά τμήματα ἀκατάλληλα διὰ γεωργικὴν καλλιέργειαν, ἀλλά καί πολυτιμότερα τμήματα ὑψηλῆς βιοποικιλότητος καί πολιτιστικῆς κληρονομίας, τὰ ὁποῖα καλύπτουν σημαντικόν τμήμα τῆς ἐπικρατείας καί δέν εἶναι διαθέσιμα διὰ οἰασδήτινος μορφῆς χρῆσιν. Λεκτέον, βεβαίως, ὅτι οὐδόλως δέον νά ἀπαξιῶται ὁ φυσικός καί πολιτιστικός πλοῦτος τῆς χώρας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τό κύριον συγκριτικόν ἔναντι ἄλλων χωρῶν πλεονέκτημα αὐτῆς καί ἀδιαμφισβητήτως ἀπαιτεῖ διαφύλαξιν.

Μόνον τρόπον διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῶν συγκρούσεων τούτων δύναται νά ἀποτελέσῃ ἡ προσπάθεια ἐπιβολῆς τάξεως εἰς τόν χῶρον, ἡ μελέτη, δηλαδή, τοῦ χώρου διὰ τήν κατανόησιν τῶν ἰδιομορφιῶν του, ἡ κατανομή τῶν χρήσεων τῆς γῆς μέ ἀπώτερον σκοπόν τήν διατήρησιν τῶν πολυτίμων συστατικῶν στοιχείων της, ὁ σχεδιασμός τῶν ὑποδομῶν ὥστε νά ἐξυπηρετῶνται ἱκανοποιητικῶς αἱ ἀνθρώπιναι ἀνάγκαι δίχως νά κατακερματίζεται τό φυσικόν περιβάλλον καί ἡ θέσπισις καί ἡ ἐφαρμογή κανόνων διὰ τήν ὁμαλήν διεξαγωγὴν τῶν ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Μὲ τοὺς λόγους τούτους, χαιρετίζομεν τὰς προσπάθειας τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας διὰ τὴν προώθησιν τοῦ χωροταξικοῦ σχεδιασμοῦ εἰς ἔθνικόν καὶ περιφερειακόν ἐπίπεδον καὶ ἐλπίζομεν ὅτι αἱ καθιερούμεναι ρυθμίσεις καὶ μέτρα θὰ συμφωνηθῶν ἐν τῷ πλαισίῳ συλλογικῶν διαδικασιῶν ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ εὐρεῖα συναίνεσις, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ ἄλλωστε προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν των. Πληροφορούμενοι ὅτι εἰς τόν διάλογον τοῦτον ἔχει μετάσχει ἐνεργῶς καὶ ἡ Οἰκονομική καὶ Κοινωνική Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος, συγχαίρομεν καὶ εὐχόμεθα ἐπιτυχίαν εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν.

* * *

* *

*

«Ἀτομική καὶ συλλογική εὐθύνη εἰς τὴν προστασίαν τῆς φύσεως»

Ἡ μέριμνα καὶ ἡ διαφύλαξις τῆς Δημιουργίας ἀποτελεῖ εὐθύνην ὄλων εἰς ἀτομικόν καὶ συλλογικόν ἐπίπεδον. Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ φαινομένου τοῦ θερμοκηπίου καὶ τῶν ἐπιπτώσεων τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, ἢ ἐπίλυσις τῶν πολλῶν ἄλλων περιβαλλοντικῶν προβλημάτων, ἢ ὀρθὴ καὶ σώφρων διαχείρισις τοῦ χώρου προϋποθέτουν ἐγρήγορσιν καὶ κινητοποίησιν τοῦ συνόλου τῶν δομικῶν στοιχείων τῶν κοινωνιῶν.

Βεβαίως, αἱ πολιτικαὶ ἡγεσίαι ἐκάστης χώρας ἔχουν ἰδιαιτέραν εὐθύνην διὰ νὰ ἀξιολογήσουν τὰς καταστάσεις, νὰ προτείνουν δράσεις, μέτρα καὶ ρυθμίσεις, νὰ πείσουν τὰς κοινωνίας διὰ τὴν ὀρθότητά των ὥστε νὰ τὰς ἐφαρμόσουν. Εἶναι σημαντικὴ ὅμως καὶ ἡ εὐθύνη ἐκάστου ἀτόμου τόσον εἰς τὴν προσωπικὴν του ζωὴν καὶ εἰς τὰς οἰκογενειακὰς του δραστηριότητας, ὅσον καὶ εἰς τόν ρόλον του ὡς ἐνεργοῦ πολίτου. Διότι εἰς τὰς δημοκρατικὰς κοινωνίας αἱ πολιτικαὶ ἡγεσίαι ἐκφράζουν συνήθως τὴν βούλησιν τῶν πολιτῶν οἱ

ὅποιοι τάς στηρίζουν. Διά τήν εὐαισθητοποίησιν τῶν πολιτῶν, σημαντικᾶς δυνατότητος διδασκαλίας καί νοουθετήσεως ἔχει καί ἡ Ἐκκλησία, παρουσιάζουσα καί ἐδραιούσα τήν συνειδητοποίησιν τῆς πνευματικῆς καί ἠθικῆς διάστάσεως τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως.

Μεταξύ πολιτῶν καί πολιτικῶν ἡγεσιῶν σημαίνοντα ρόλον μεσολαβήσεως καί ἐξισορροπήσεως διαδραματίζουν καί οἱ πάσης μορφῆς συλλογικοί κοινωνικοί φορεῖς τοῦ δημοσίου ἀλλά καί τοῦ μή κρατικοῦ τομέως. Εἰς αὐτόν τόν χῶρον, ἡ Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλλάδος κατέχει μίαν καιρίαν θέσιν: Ἀφ' ἑνός μὲν ἀποτελεῖ θεσμικόν φορέα ἀνεγνωρισμένον ὑπό τοῦ Κράτους καί ἐπίσημον συνομιλητὴν τῆς ἐκάστοτε Κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου δέ ἡ εὐρεῖα τῆς συγκρότησις ἐξ ὀργανώσεων καί ἀρχῶν, αἱ ὅποια ἐκπροσωποῦν μεγάλα καί ποικίλα τμήματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, προσδίδει εἰς αὐτήν μίαν ἀδιαφιλονίκητον ἀντικειμενικότητα καί ἐνισχύει τόν ρόλον τῆς ὡς διαμεσολαβητοῦ. Παραλλήλως, πρέπει νά τονισθῇ ὅτι τὰ περιβαλλοντικά θέματα ἔχουν -ὡς ἤδη ἐπεσημάναμε- σαφεῖς οἰκονομικᾶς καί κοινωνικᾶς προεκτάσεις καί δικαίως ἐμπίπτουν εἰς τό πλαίσιον ἐνδιαφερόντων τῆς Ἐπιτροπῆς.

Διά ὅλους τούς λόγους τούτους, χαιρετίζομεν τήν πρωτοβουλίαν τῆς Ἐπιτροπῆς σας νά ἀσχοληθῇ σοβαρῶς μετά τῶν θεμάτων τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί τῆς χωροταξικῆς καί πολεοδομικῆς ὀργανώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου. Ἐλπίζομεν ἡ μικρά ἡμῶν παρέμβασις νά σᾶς ἐνθαρρύνῃ διά νά τά διατηρήσετε εἰς τό κέντρον τῶν ἐνδιαφερόντων σας, διότι ἡ ἀντιμετώπισις των θά εἶναι βραδεῖα καί θά ἀπαιτήσῃ τήν συστράτευσιν ὅλων εἰς ἔθνικόν καί διεθνές ἐπίπεδον.